

STANDARDS ODBORNÉ ZPŮSOBILOSTI TERAPEUTICKÉHO KOUČE

Asociace terapeutických koučů, z. s.

ZNĚNÍ PŘIJATO RADOU SPOLKU DNE 21. 11. 2025

PREAMBULE

Tento dokument představuje závazné profesní standardy Asociace terapeutických koučů, z. s. (dále jen „Asociace“), jejichž původní znění bylo přijato Radou spolku dne 21. 11. 2025. Standardy upravují odbornou způsobilost, vedení terapeuticko-koučovacího procesu, ochranu klienta a profesní rozvoj členů. Jsou provázány se Stanovami a Etickým kodexem Asociace a slouží k podpoře jednotné, odborné a bezpečné praxe. Každý člen Asociace je povinen tyto standardy znát, dodržovat je a uplatňovat je v rozsahu své odborné způsobilosti.

I. ODBORNÁ KVALIFIKACE A VZDĚLÁVÁNÍ

Terapeutický kouč je odborník, který propojuje strukturované koučovací přístupy s terapeuticky informovanými principy a technikami v rozsahu své kvalifikace. Podporuje klienta při sebepoznání, práci s vnitřními bariérami a realizaci změny, aniž by překračoval hranice své odborné způsobilosti nebo nahrazoval klinickou diagnostiku, psychoterapii či zdravotní péči.

1. Základní vzdělání: Terapeutický kouč je povinen doložit řádné ukončení komplexního výcviku v terapeutickém koučinku v minimálním rozsahu 120 hodin, případně prokázat kombinaci odpovídajícího akreditovaného či jinak odborně uznávaného vzdělání v koučování a relevantního psychoterapeutického nebo obdobného dlouhodobého odborného výcviku. O splnění podmínek členství rozhoduje Asociace podle svých vnitřních pravidel.

2. Specializace a doplňkové metodiky: Používá-li terapeutický kouč specifické nebo specializované metody nad rámec základního výcviku, musí mít pro jejich použití odpovídající odborné vzdělání a praxi a na vyžádání Asociace je doložit. Metodu smí používat pouze v rozsahu, který odpovídá jeho kvalifikaci, profesním pravidlům dané metody a bezpečnému rámci terapeutického koučinku. To se týká například Reborn Doll Therapy®, tanečně-pohybových přístupů, práce s tělem nebo technik převzatých z jiných odborných směrů.

3. Kontinuální odborný růst: Terapeutický kouč se zavazuje k průběžnému profesnímu rozvoji v minimálním rozsahu 20 hodin za kalendářní rok. Započítat lze zejména odborné kurzy a výcviky, webináře, konference, intervizní skupiny a odborné samostudium. Člen vede průběžnou evidenci těchto aktivit, splnění požadavku potvrzuje způsobem stanoveným Asociací a na vyžádání předloží evidenci ke kontrole.

II. METODICKÝ STANDARD PROCESU A TECHNIKY ZMĚNY

Terapeutický kouč vede proces záměrně a s využitím strukturovaného rámce, který odpovídá zakázce, potřebám a aktuálnímu stavu klienta. Struktura procesu podporuje srozumitelnost rolí, kontinuitu práce a bezpečí klienta, nesmí však nahrazovat individuální odborný úsudek kouče.

1. Aplikace strukturálních modelů: Terapeutický kouč ovládá a podle situace klienta volí vhodné modely vedení procesu. K základním rámcům mohou patřit například GROW pro formulaci cíle a akčních kroků, OSKAR či CLEAR pro práci orientovanou na řešení a vztah a model 7P pro strukturované mapování kontextu klientovy situace. Model je nástrojem procesu, nikoli diagnostickým postupem.

2. Techniky práce se změnou: Terapeutický kouč může v rozsahu své kvalifikace využívat techniky práce s přesvědčeními, vnitřními zdroji a perspektivou klienta. Může používat zkušenostní nástroje, například práci s metaforou, role-playing, techniku výměny židlí, škálování nebo další metodiky obsažené ve vzdělávacím rámci Asociace. Použití techniky musí být přiměřené zakázce, stavu klienta a odborné způsobilosti kouče.

3. Stabilizační postupy: Při zvýšeném emočním zatížení klienta terapeutický kouč zpomalí proces a podle situace využije přiměřené stabilizační postupy, například grounding (uzemnění), orientaci v přítomném okamžiku nebo řízené dechové cvičení. Pokud se objeví známky akutní krize nebo stav přesahující kompetence kouče, postupuje podle části IV těchto Standardů.

III. KOMPETENCE PRO VEDENÍ SEZENÍ

Terapeutický kouč v průběhu každého sezení uplatňuje kompetence, které podporují profesionální vztah, srozumitelnost procesu a autonomii klienta.

1. Plná přítomnost a empatické naslouchání: Terapeutický kouč věnuje klientovi soustředěnou pozornost, vnímá verbální i neverbální sdělení a průběžně ověřuje své porozumění. Zdržuje se hodnotících soudů, nátlaku a nevyžádaných rad a respektuje tempo a hranice klienta.

2. Jazyková citlivost a koučovací jazyk: Terapeutický kouč používá srozumitelný, respektující a nesuggestivní jazyk. Preferuje otevřené otázky typu „co“ a „jak“. Otázky začínající slovem „proč“ používá uvážlivě a jen tehdy, pokud podporují reflexi klienta a nemají obviňující, hodnotící nebo nátlakový charakter. Přizpůsobuje se slovníku klienta, aniž by přebíral nejasné nebo stigmatizující interpretace.

3. Shrnutí, ověřování a kontraktování: Terapeutický kouč pravidelně shrnuje a ověřuje, zda správně rozumí klientovu sdělení a zda se proces drží dohodnuté zakázky. Každá spolupráce musí mít jasně vymezené cíle, role, odpovědnosti, hranice, podmínky důvěrnosti a způsob dalšího postupu.

IV. BEZPEČNOST KLIENTA A ROZPOZNÁNÍ LIMITŮ PRAXE

Terapeutický kouč odpovídá za odborné a etické vedení procesu a za včasné rozpoznání situací, které přesahují jeho kompetence. Terapeutický koučink je rozvojová služba; nenahrazuje klinickou diagnostiku, psychoterapii, psychiatrickou péči ani krizovou službu.

1. Rozpoznání rizikových signálů a hranic kompetence: Terapeutický kouč v průběhu spolupráce sleduje projevy, které mohou ukazovat na potřebu jiné nebo intenzivnější odborné péče. Patří mezi ně zejména ztráta kontaktu s realitou, sebeohrožující nebo výrazně rizikové chování, závažné omezení běžného fungování, akutní intoxikace nebo závislost znemožňující bezpečnou práci a další stavy, při nichž klient není schopen bezpečné reflexe a spolupráce. Kouč tyto projevy klinicky nediagnostikuje; rozpoznává jejich význam pro bezpečnost a pro hranice vlastní praxe.

2. Odborné doporučení a předání: Pokud potřeby klienta přesahují kompetenční rámec terapeutického kouče, kouč klienta srozumitelně informuje a doporučí mu odpovídající odbornou péči, například psychoterapeuta, klinického psychologa, psychiatra, lékaře nebo krizovou službu podle povahy situace. Podle závažnosti může spolupráci nezáhájít, pozastavit nebo bezpečně ukončit. Je-li to vhodné a klient s tím souhlasí, může terapeutický kouč pracovat v součinnosti s dalším odborníkem, pokud tím nepřekračuje svou kompetenci.

3. Postup při akutní krizi a první psychická pomoc: Terapeutický kouč má být obeznámen se základy první psychické pomoci a s postupy pro zajištění základního bezpečí. Při náhlé krizi klienta během sezení nejprve stabilizuje situaci v rozsahu své kvalifikace, přeruší běžný koučovací proces a podle závažnosti zajistí nebo doporučí odpovídající další pomoc. Pokud nemá specializovanou kvalifikaci pro krizovou intervenci, nevydává své jednání za krizovou intervenci ani za náhradu odborné krizové péče.

V. PROFESNÍ HYGIENA, ETIKA A SANKCE

Dodržování těchto Standardů je podmínkou vzniku a trvání členství v Asociaci v rozsahu stanoveném Stanovami a dalšími vnitřními předpisy Asociace.

1. Supervize: Terapeutický kouč je v rámci podpory kvality práce, prevence profesního přetížení a reflexe náročných případů povinen absolvovat nejméně jednu hodinu odborné supervize na každých 50 hodin přímé práce s klienty. O absolvované supervizi vede přiměřenou evidenci bez uvádění identifikujících údajů klientů.

2. Etická integrita, mlčenlivost a ochrana dat: Terapeutický kouč zachovává mlčenlivost o informacích získaných v souvislosti s klientskou prací a chrání osobní údaje a záznamy. Rozsah mlčenlivosti a její limity se řídí Etickým kodexem Asociace, dohodou s klientem a platnými právními předpisy. Jakékoli sdílení informací musí být omezeno na nezbytný rozsah a mít odpovídající právní, smluvní nebo bezpečnostní důvod.

3. Důsledky porušení: Porušení těchto Standardů může být důvodem k projednání věci Radou spolku. V souladu se Stanovami a Etickým kodexem může být členovi uložena výtka, pozastaveno členství nebo může být z Asociace vyloučen. Člen musí mít možnost se k vytkanému jednání vyjádřit a předložit skutečnosti či podklady ve svůj prospěch.

VI. ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

Tyto Standardy odborné způsobilosti terapeutického kouče Asociace terapeutických koučů, z. s., byly schváleny Radou spolku dne 21. 11. 2025 a jsou od tohoto dne platné a účinné.

Ve Frenštátě pod Radhoštěm dne 21. 11. 2025

PhDr. Jarmila Holášková, v. r.
předsedkyně spolku